

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

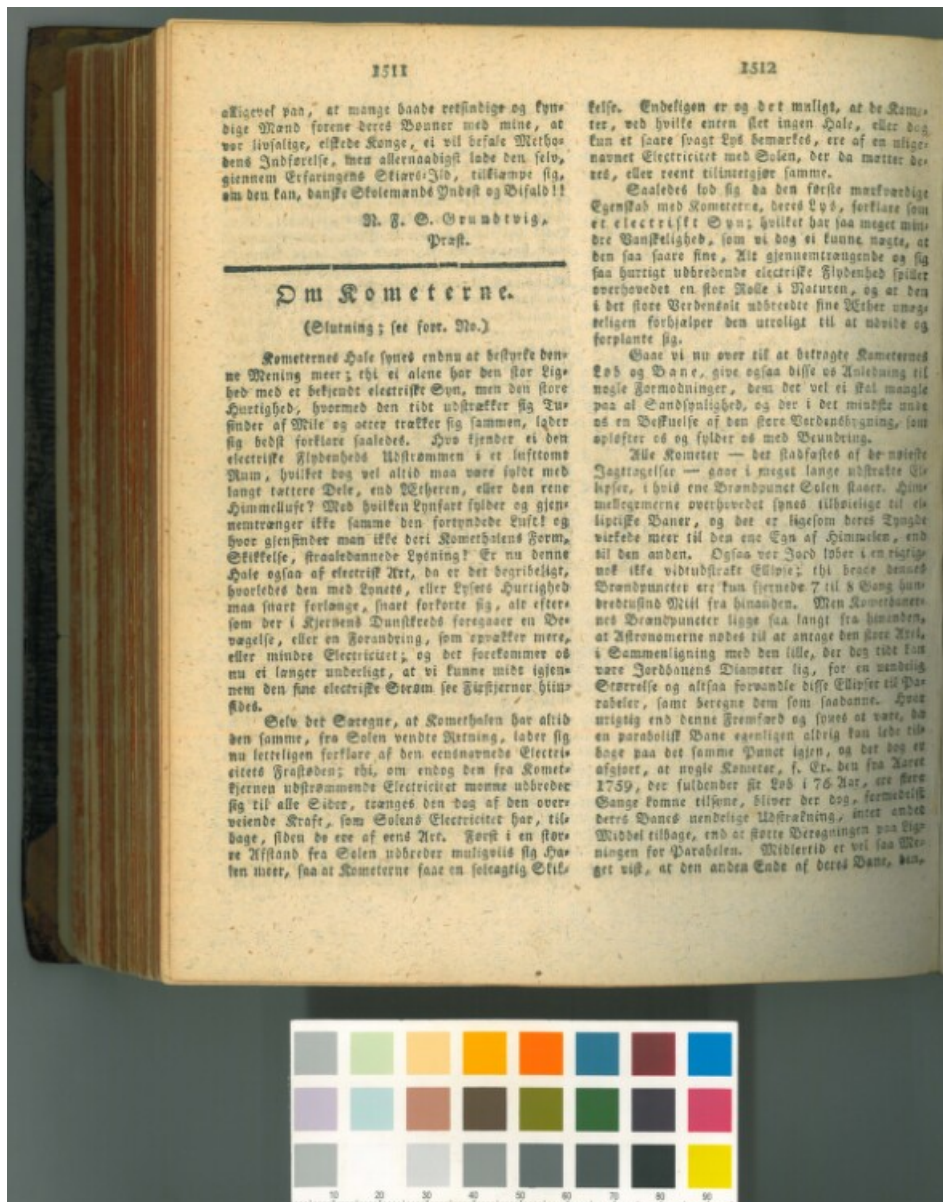
Titel: Udrag fra Om den Lancasterske Methode

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 1511. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1819_347-txt-shoot-idm259/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

ligevel paa, at mange baade retsindige og kyn-
dige Mand forene deres Bønner med mine, at
vor kjskellige, elskede Konge, ei vil befale Meteo-
rens Indførelse, men allernaadigt lade den selv,
gennem Forsaetningens Skjæbets-Jod, tilkjaempe sig,
om den kan, danke Stolemands Yndest og Bifald!!

N. F. S. Grundtvig,
Præs.

Om Kometerne.

(Udtatning; see foer. No.)

Kometernes Hale synes endnu at behøve den-
ne Mening meer; thi ei alene har den stor Lige-
hed med et bekendt electrisk Syn, men den store
Hurtighed, hvormed den ride udstrækker sig Tus-
inder af Mile og oerer trækker sig sammen, lader
sig bedst forklare saaledes. Hvo tjender ei den
electriske Hødensheds Udstømmen i et luftoms
Rum, hvilket dog vel altid maa være fuldt med
langt tættet Dele, end Ætheren, eller den rene
Himmelluft? Med hvilken Lynsart følger og gjen-
nemtrænger ikke samme den fortyndede Luft og
hvor gjenfinder man ikke deri Kometens Form,
Stilkelse, staaledannede Uspining? Er nu denne
Hale ogsaa af electrisk Art, da er det begribeligt,
hvorledes den med Lunets, eller Lysets Hurtighed
maa snart forlænges, snart forkortes sig, alle sters-
som der i Kjædens Dandskeed foregaar en De-
vægelse, eller en Forandring, som typper mere,
eller mindre Electricitet, og der forekommer os
nu ei længer undeligt, at vi kunne midt ijen-
nem den fine electriske Strøm see Fjersjerner hjuu-
fdes.

Selv det Caregne, at Komethalen har altid
den samme, fra Solen vendte Retning, lader sig
nu letteligen forklare af den eensnævnte Electri-
citetens Hæftighed; thi, om endog den fra Komet-
kernen udstømmende Electricitet maae udbrede
sig til alle Sider, trænges den dog af den over-
veieende Kraft, som Solens Electricitet har, til-
bage, siden de ere af eens Art. Forst i en store
Afstand fra Solen udbreder muligvis sig Hæ-
ten meer, saa at Kometerne faae en seiraagtig Stik-

kelse. Endeligen er og det muligt, at de Kome-
ter, ved hvilke enten et ineen Hale, eller dog
kun et saare svagt Lyd bemærkes, ere af en ulige-
navnet Electricitet med Solen, der da maae de-
tes, eller reent tilintetgjøres samme.

Saaledes lod sig da den første mærkverdige
Egenskab med Kometens, dets Lyd, forklare som
et electrisk Syn; hvilket har saa meget min-
dre Vanskelighed, som vi dog ei kunne nægte, at
den saa saare fine, Alt gjennemtrængende og sig
saa hurtigt udbreedende electriske Hødenshed følger
overhovedet en stor Hast i Naturen, og at den
i det store Verdensalt udbreder sine Æther unag-
terligen forhalper den utroligt til at udvide og
forplante sig.

Saae vi nu over til at betragte Kometens
Løb og Daner, give ogsaa disse os Anledning til
mange Formodninger, dem der vel ei skal mangle
paa al Sandsynlighed, og der i det mindste maae
aa en Beskuelse af den store Verdanbrygning, som
opløstes os og følger os med Beundring.

Alle Kometer — der Raadforst af de maerke
Jagttagelser — gaar i meget lange udstrakte El-
lipser, i hvid ene Brændpunkt Solen faaer. Hvo
mækkeme overhovedet synes tilstøielige til el-
lipstiske Daner, og der er ligesom deres Lyngde
virke mere til den ene End af Himmelen, end
til den anden. Ogsaa vor Jord løber i en rigtig-
nok ikke vidtudstrakt Ellipse; thi bræce denes
Brændpunkter ere kun fjernede 7 til 8 Gangs
bredtussind Mill fra hinanden. Men Kometkome-
ter Brændpunkter ligge saa langt fra hinanden,
at Astronomerne nødes til at antage den store Axl,
i Sammenligning med den lille, der dog ikke kan
være Jordens Diameter sig, for en uendelig
Oværelse og altsaa forvandle disse Ellipser til Pa-
raboler, samt beregne dem som saadanne. Hvo
urigtig end denne Fremførd og synes at være, da
en parabolisk Daner saerligen altsig kan lide til-
bage paa det samme Punkt igjen, og det dog er
afgjort, at nogle Kometer, s. Ex. den fra Aaret
1759, der suldenber sit Løb i 76 Aar, ere flere
Gange komne tilhøve, bliver der dog, seermedelst
dets Doms uendelige Udstrækning, intet andet
Middel tilbage, end at forre Drøgningen paa Lige-
ningen for Parabelen. Vidtlærd er vi saa læn-
get vist, at den anden Ende af dets Daner, des-

